

Doba železná (750 př. n. l. – začátek letopočtu)

- Železo se stává novým hybným prvkem společnosti
- Společnost se vyvíjí a tvoří o něco kvalitnější nástroje
- V 8. století př. n. l. dorazí i do střední Evropy
- **Starší doba železná – halštatské období**
- **Mladší doba železná – laténské období**

Starší doba železná

- **Klesá počet osad**
- Zhoršuje se podnebí → přesun lidí → vojenské střety o místo
- Koncem doby bronzové se bronz špatně hledá
- Železo je dostupné skoro po celé Evropě
- Železo se dá těžit i povrchově
- **Rozvoj nového odvětví – hutnictví**
- Železo se taví ve vysokých pecích za vysoké teploty
- Používání železných nástrojů v zemědělství i jinde – sekery, srpy, zbraně, nože, kleště, kladiva
- Stoupl význam koně
- Začal se chovat kur domácí
- Rozvoj kolářství
- Výroba 2 a 4 kolových vozů s železnými doplňky
- Kola nejsou plná, ale mají loukotě
- **V čele stále náčelník** – nejdůležitější člověk kmene, má ozbrojenou družinu, žije na hradišti
- Výhodou je, pokud hradiště leží na obchodní stezce
- Rostou sociální rozdíly – náčelník pohřbíván v prostorné hrobce někdy i s vozem

Skytové:

- **Kultura na čas ohrožena vpádem Skytů** – bojovných kočovných kmenů z Černomoří
- Významné naleziště halštatské kultury – **Závist nad Zbraslaví** – mohutné opevněné hradiště

Mladší doba železná

- **Laténská doba**
- 5. st. př. n. l. – začátek letopočtu
- Podle naleziště La Tene ve Švýcarsku
- Expanze Keltů do celé Evropy

Čechy:

- Na území dnešních Čech byl keltský kmen Bójů – od nich pojmenování Čechy – Bohemia
- Po nich pojmenovány zeměpisné názvy – Vltava
- Objevují se rozsáhlá keltská pohřebiště

Život Keltů:

- Bojovný odvážný lid
- Oděv – kalhoty a halena, přes ně plášť
- Používají opasky
- Kolem krku mají ozdoby tzv. nákrčníky

Řemesla:

- Velmi zruční řemeslníci
- Zejména hutnění železa a kovářství
- Pracují s bronzem i železem

Zemědělství:

- Železné radlice a oradla, srpy, kosy...
- Obilí se mlelo již na kruhových rotačních mlýncích
- Poprvé keramika je vyráběna na hrnčířském kruhu

Obchod:

- Poprvé se razí mince ze zlata a stříbra

Společnost:

- Základem byla rodina a rod
- Vedoucí postavení muže
- Zvláštní úlohu mají druidové
- Uctívání některých druhů rostlin – dub, jmelí...

Druidové:

= náboženští představitelé keltské inteligence

- Na druida se studovalo až 20 let
- Velmi vážená vrstva lidí

Hradiště:

- Vznikají na velké rozloze – tzv. **opida**
- Největší z Čech – Závist nad Zbraslaví, Stradonice u Berouna, Hrazany u Sedlčan
- Většinou budována v blízkosti surovinných zdrojů
- Propracovaný systém opevnění – základem je mohutný val
- K hradišti už jsou domy stavěny podle určitého záměru, objevují se ulicová uspořádání
- V centrální části – sídlo velmože

Závěr keltské kultury:

V 1. století př. n. l. utlačován germánským kmenem (Markomani a Kvádi)